

Ocupadors

OCUPABILITAT I FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA EN PSICOLOGIA

AQU CATALUNYA

OCUPABILITAT I FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA EN PSICOLOGIA

Barcelona, 2022

© Autor: Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2022
C. d'Enric Granados, 33
08007 Barcelona

Elaboració: José Luis Mateos González

Amb la col·laboració de: Anna Prades Nebot i Jaume Valls Pasola

Primera edició: octubre de 2022

El contingut d'aquesta guia està subjecte a la llicència d'[Ofertament al Domini Públic \(CC0 1.0 Universal\)](#) de Creative Commons. Es permet copiar, modificar, distribuir l'obra i fer-ne comunicació pública, fins i tot amb finalitat comercial, sense demanar cap mena de permís.

Col·laboradors del sector

Altres col·laboradors

ÍNDEX

RESUM EXECUTIU	7
INTRODUCCIÓ	9
INDICADORS DE LA TITULACIÓ DE PSICOLOGIA.....	11
Dades bàsiques de la titulació.....	11
Satisfacció amb la formació universitària de les persones graduades en Psicologia	14
Inserció laboral de les persones graduades en Psicologia	18
L'opinió del col·lectiu ocupador sobre la formació de les persones graduades en Psicologia	27
CONCLUSIONS.....	40
FITXA TÈCNICA	42
REFERÈNCIES.....	43

RESUM EXECUTIU

Aquest informe ofereix una mirada transversal sobre la titulació de **Psicologia**. S'analitzen dades que recullen la perspectiva de grups d'interès —*alumni* i empreses i organitzacions que contracten persones graduades— sobre l'ocupabilitat de les persones graduades: les enquestes de **satisfacció, inserció laboral i opinió del col·lectiu ocupador**. A més, es recullen dades bàsiques sobre la titulació analitzada: oferta i demanda, i distribució de matrícules per sexe biològic.

Tot seguit s'exposen les troballes principals d'aquest informe.

Dades bàsiques de la titulació

- > Els graus de Psicologia són molt populars. Les dades de preinscripció per al curs acadèmic 2021-2022 indiquen que, a les universitats públiques, la demanda de places com a primera opció al juny representava el 217% del nombre de places ofertes. Pel que fa a les matrícules de nou accés, els graus de Psicologia són els segons en termes de volum: el curs 2019-2020 més del 7% d'estudiants del sistema universitari de Catalunya (SUC) eren estudiants d'un d'aquests graus.
- > Els graus de Psicologia són dels més feminitzats del SUC (SOLER JULVE, 2022): 8 de cada 10 persones matriculades el curs acadèmic 2020-2021 eren dones.

Enquesta de satisfacció

- > Les persones graduades en Psicologia estan satisfetes amb la titulació escollida: a la ratlla de 9 de cada 10 tornarien a cursar el grau, 10 punts percentuals més que el global del SUC (76,2%).
- > Tot i donar una bona valoració al fet que els graus de Psicologia fomenten l'adquisició d'habilitats comunicatives i interpersonals, les persones graduades en Psicologia estan significativament menys satisfetes amb les pràctiques externes (6,4) com a activitat que permet l'aplicació i la consolidació dels coneixements de la carrera. La satisfacció mitjana del global del SUC en aquest indicador és de 6,9 sobre 10.

Enquesta d'inserció laboral

- > Els indicadors d'inserció laboral mostren que les persones graduades en Psicologia tenen més probabilitat d'estar a l'atur, guanyar menys i tenir contractes més precaris que la resta de titulacions. A tall d'exemple, tres anys després d'haver-se titulat, el salari mitjà brut mensual dels graduats i graduades en Psicologia és d'uns 1.700 €, gairebé 500 € més baix que el salari mitjà en el global del SUC.
- > No obstant això, hi ha diferències en funció de l'àmbit on s'insereixen les persones graduades. En general, les persones graduades en Psicologia que treballen en àmbits no relacionats tendeixen a realitzar funcions no universitàries i a tenir una inserció de pitjor qualitat. Per contra, les persones que treballen en l'àmbit organitzatiu, tendeixen a tenir més bons salaris i menys temporalitat.

Enquesta al col·lectiu ocupador

- > Els ocupadors de persones graduades en Psicologia solen tenir menys dificultats que la resta d'ocupadors per contractar les persones adequades. Els que en tenen indiquen que és principalment a causa de la manca de persones titulades amb les competències necessàries per al lloc de treball.
- > El col·lectiu ocupador està generalment satisfet amb les competències de les persones graduades en Psicologia. La seva satisfacció arriba al notable (7,2).
- > Les competències que més ocupadors assenyalen que haurien de millorar les persones graduades són:
 - les habilitats comunicatives i interpersonals,
 - la detecció i avaluació de les necessitats de les persones i
 - la intervenció amb les persones en diferents àrees (clínica, educativa, laboral, jurídica, etc.).
- > En general, les competències que s'han treballat més durant el període de pràctiques coincideixen amb les que tenen més marge de millora, segons els ocupadors enquestats. Això apunta a la complementarietat i idoneïtat de les pràctiques externes com a element fonamental de la formació universitària.

INTRODUCCIÓ

L'expansió dels sistemes universitaris de Catalunya i d'arreu ha intensificat la diversificació de les funcions que duen a terme les universitats, que s'han convertit en institucions que traspassen el seu rol històric associat a la docència i la recerca. Avui en dia ens referim de manera habitual a quatre missions: docència, recerca, innovació i servei a la societat (COMISSIÓ EUROPEA, 2022). L'emergència de l'anomenada "societat del coneixement", associada a aquesta expansió, ha emfatitzat el rol que tenen les universitats en **l'ocupabilitat de les persones graduades**, entesa no tan sols com l'obtenció de feina —que pot dependre més de la conjuntura econòmica i de les polítiques d'ocupació—, sinó també com la capacitat per part de les universitats de dissenyar "formació d'un perfil que respongui a les competències i les qualificacions sol·licitades en el mercat laboral" (RODRÍGUEZ ESPINAR et al., 2007, 338).

La insistència en les anàlisis dels perfils d'ocupabilitat de les persones graduades també coincideix amb l'aparició d'exigències de rendició de comptes cap a sistemes universitaris expansius que requereixen un increment de despesa pública. Per consegüent, té sentit que les agències de qualitat universitària posin a la disposició de la comunitat universitària un conjunt de recursos que permetin avaluar la qualitat i l'impacte de l'educació superior des de la perspectiva de l'ocupabilitat (BRENNAN, 2018). En aquesta direcció, una de les línies estratègiques d'AQU Catalunya que permet assolir aquest objectiu és la de "facilitar l'accés a les dades quantitatives i qualitatives, de manera integrada, per a la millora de la qualitat del sistema universitari català" (AQU CATALUNYA, 2022).

Aquest informe, que forma part d'una sèrie d'informes sobre la relació entre la universitat i l'ocupabilitat, pretén assolir aquest objectiu per a les titulacions de grau de Psicologia.

El document aglutina l'anàlisi de dades clau que puguin servir per entendre el funcionament de l'educació universitària des de la perspectiva de l'ocupabilitat. Es tracta de disposar d'evidències que ajudin les persones responsables de les universitats en els àmbits polític i acadèmic a prendre decisions orientades a la millora de la formació universitària.

Tanmateix, aquest coneixement també té el potencial de donar suport a l'alumnat present i futur de cara a prendre decisions informades sobre les seves trajectòries professionals. A la figura 1 es mostren les fonts d'informació incloses en aquesta anàlisi.

Figura 1. Fonts d'informació analitzades

A més, aquest informe també analitza els resultats de la nova edició de l'**enquesta al col·lectiu ocupador**, que recull l'opinió sobre la formació universitària de les empreses, entitats i institucions que contracten persones graduades en Psicologia. Com a novetat, aquesta edició incorpora una secció de les competències professionals que més s'han treballat i que més hauria de millorar l'**alumnat en pràctiques**. Aquest informe compara els resultats d'aquesta edició amb els de l'edició anterior (AQU CATALUNYA, 2020a)¹ amb l'objectiu d'observar les diferències rellevants existents, i reflexiona sobre l'evolució del sector en relació amb les conclusions que es van generar a la jornada "Propostes de millora per a la formació en Psicologia" (AQU CATALUNYA, 2020b), on es van presentar els resultats esmentats.

¹ Com que es tracta d'una enquesta al col·lectiu ocupador, enquestes que normalment aconseguirien mostres relativament petites, no podem afirmar que les similituds o les diferències amb l'edició anterior siguin estadísticament significatives. Tot i que pensem que la continuïtat que observem entre totes dues edicions és una evidència de la robustesa dels nostres resultats, recomanem al lector/a que interpreti els resultats amb cautela i perspectiva analítica.

INDICADORS DE LA TITULACIÓ DE PSICOLOGIA

Dades bàsiques de la titulació

El mapa següent mostra les dades d'oferta i demanda de places als graus de Psicologia impartits a Catalunya el curs acadèmic 2021-2022. A més, es mostren dades de tres indicadors clau: la taxa de rendiment,² la taxa d'abandonament a primer curs i el nombre de persones titulades el curs acadèmic 2020-2021.

A les universitats públiques, la demanda per estudiar Psicologia supera amb escreix l'oferta. El curs acadèmic 2021-2022, la demanda de places com a primera opció representava el 217% de les places ofertes

- > Els graus de Psicologia són, en termes de matrícula de nou accés, els segons més populars després dels d'Administració i Direcció d'Empreses. El curs 2019-2020, un total de 4.163 persones s'havien matriculat en un d'aquests graus, el 7% del total d'alumnes de grau de nou accés.³
- > La taxa d'abandonament dels graus de Psicologia és del 24%, percentatge que s'explica principalment pels valors de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC). Aquesta institució té, amb diferència, el nombre més alt de matrícules: prop del 65% d'estudiants de grau de Psicologia estan matriculats a la UOC.

² La taxa de rendiment es calcula dividint el nombre crèdits superats entre el nombre de crèdits matriculats per l'alumnat d'un estudi. La taxa d'abandonament a primer curs mostra el percentatge d'estudiants que no es matriculen novament el curs següent (incloent-hi un altre títol). Per a més informació, [vegeu el glossari al portal d'Estudis Universitaris de Catalunya](#).

³ Font: UNEIX.

Figura 2. Indicadors d'oferta i demanda als graus de Psicologia (curs acadèmic 2021-2022)

Psicologia

.....
Total places ofertes: 4.335

- Places públiques ofertes: 1.105
- Demanda 1a opció (convocatòria juny):* 2.408
- Total matricules de nou accés: 3.395
- Taxa de rendiment:** 87,7%
- Taxa d'abandonament el 1r curs:** 24,9%
- Persones titulades:** 1.583

* Universitats públiques
** Curs acadèmic 2019-2020
.....

Oferta de places amb preus públics Oferta de places amb preus privats

Font: Oficina d'Accés a la Universitat i UNEIX

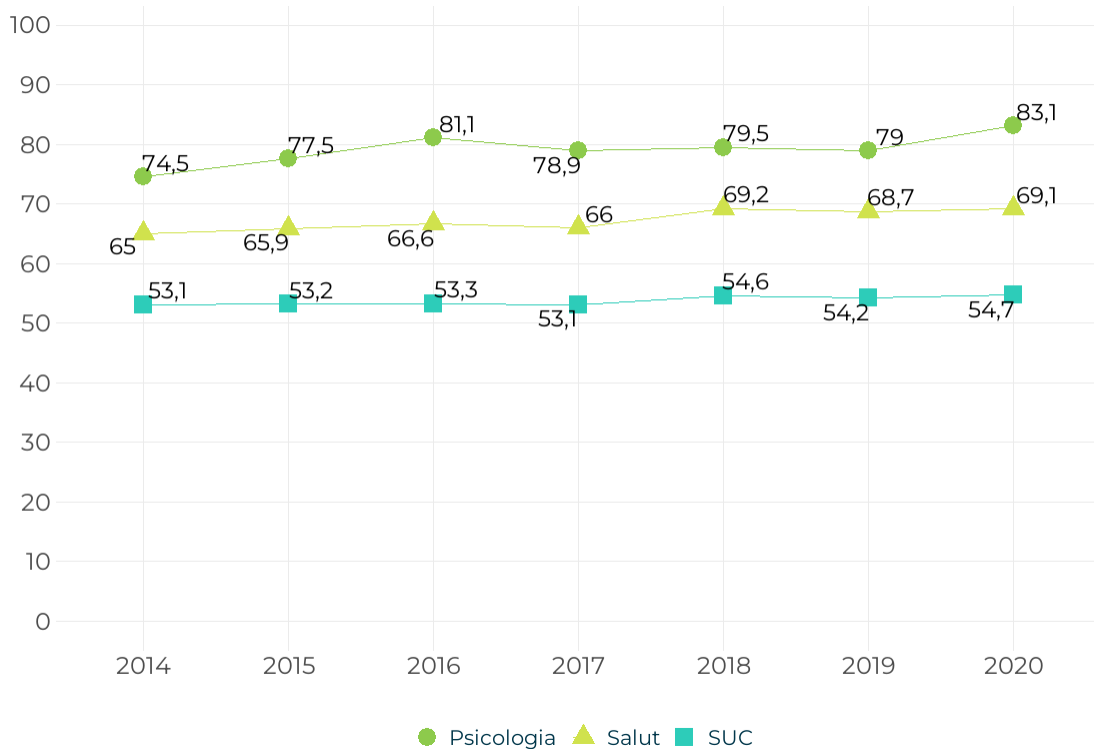

Nota: Els logotips corresponen a les universitats que imparteixen aquests graus.

Els graus de Psicologia estan molt més feminitzats que el global de graus del SUC i que el conjunt de graus de Salut

- > El 2020, 8 de cada 10 estudiants de Psicologia eren dones. Segons els criteris de SOLER JULVE (2022), es tracta d'un àmbit de titulacions "molt feminitzat" i és, conjuntament amb els àmbits d'Educació i Intervenció social, el grup de titulacions amb la proporció més alta de dones.
- > La figura 3 mostra la persistència de la segmentació horitzontal en els ensenyaments universitaris: homes i dones no estan distribuïts aleatòriament per titulació. Les dones tendeixen a matricular-se en carreres que s'associen a "tasques vinculades a la cura" (AQU CATALUNYA, 2021, 50).

Figura 3. Evolució del percentatge de matrícules de dones als graus de Psicologia

Satisfacció amb la formació universitària de les persones graduades en Psicologia

Les dades analitzades en aquesta secció provenen de l'**enquesta de satisfacció**,⁴ una enquesta de caràcter anual duta a terme des de l'any 2015 per les universitats catalanes en coordinació amb AQU Catalunya. Aquesta enquesta demana a les persones titulades recentment el seu grau de satisfacció sobre diferents dimensions de la seva experiència educativa en el SUC. Els resultats que es mostren a continuació corresponen a les dades dels últims tres anys disponibles (2018, 2019 i 2020) per a les titulacions de grau de **Psicologia**. La taxa de resposta del global del SUC a l'enquesta de satisfacció per a aquests tres anys és del 26,3%, amb unes 25.500 respostes recollides.

Tot seguit podeu trobar les mostres de persones graduades que han respost l'enquesta, tant de Psicologia com del total de graus del SUC.

Taula 1. Població, mostra, taxa de resposta i error mostral de l'enquesta de satisfacció de les persones graduades en Psicologia i en el global del SUC (2018-2020)

Ensenyament (graus)	Població	Mostra	Taxa de resposta	Error mostral
Psicologia	4.527	1.115	24,6%	2,6%
Total SUC	96.892	25.484	26,3%	0,5%

En aquesta secció s'exploren les dades de satisfacció sobre les dimensions de la formació universitària que més rellevància tenen en relació amb l'ocupabilitat de les persones graduades en Psicologia. Addicionalment, també s'ofereix un resum de la satisfacció global de les persones graduades en aquesta titulació.

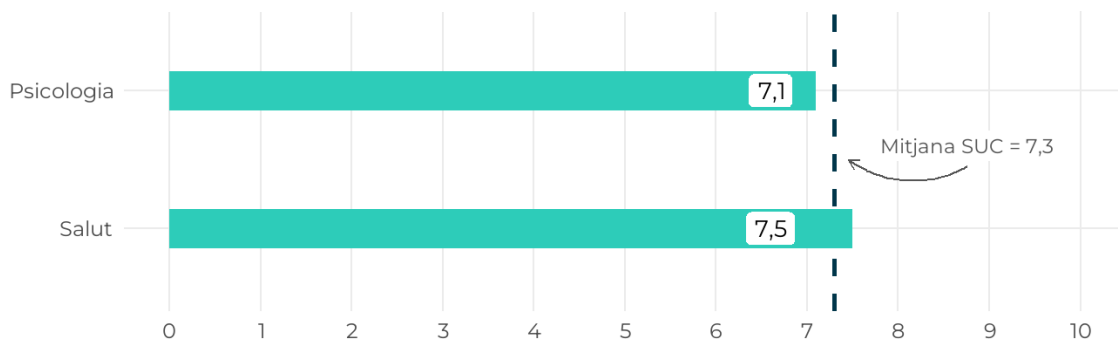
⁴ <<https://www.aqu.cat/Estudis/Enquestes-i-estudis-tematics/Satisfaccio-dels-titulats-recents>>.

Satisfacció global amb els graus de Psicologia

La satisfacció global de les persones graduades en Psicologia és similar a la de la mitjana del SUC⁵

- > A més, la satisfacció global de les persones graduades en Psicologia ha millorat lleugerament (0,20 punts) respecte de l'edició anterior (AQU CATALUNYA, 2020a).

Figura 4. Satisfacció global amb els graus de Psicologia

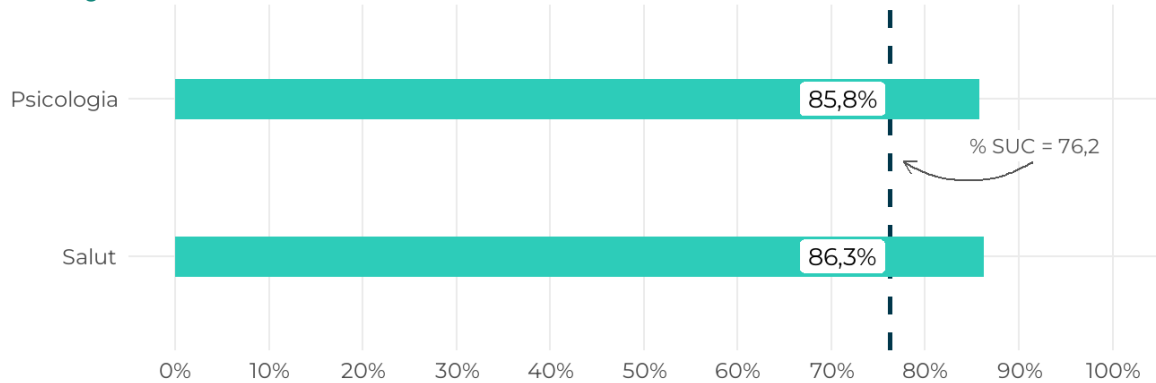

⁵ Per comprovar si les diferències entre les titulacions analitzades i el global del SUC són estadísticament significatives, s'ha utilitzat una eina elaborada per AQU Catalunya que realitza 1.000 simulacions mitjançant la tècnica de *bootstrap* per a un mostreig aleatori simple amb reposició dins de l'escenari de poblacions infinites (EFRON, TIBSHIRANI, 1993), i així s'obté una distribució de les 1.000 diferències simulades entre tots dos grups. A continuació, aquesta eina analitza si la diferència observada es troba en el 95% de les diferències simulades. A més, aquest sistema inclou un conjunt de filtres per assegurar que les diferències no són tan sols estadísticament significatives, sinó que també són de magnitud suficient. Aquesta diferència ha de ser com a mínim de 0,5 en el cas dels valors d'escala de 0 a 10, i de 2 punts percentuals en el cas dels percentatges. Aquesta tècnica ha estat aplicada als resultats que es mostren en aquest informe per a les dades de satisfacció i d'inserció laboral.

En el cas d'aquest indicador, s'assenyala que la satisfacció global de les persones graduades de les titulacions analitzades no és significativament més baixa que la del global del SUC, malgrat que en el cas de Psicologia sigui 0,18 punts inferior a la del global del SUC. És a dir, és probable que aquesta diferència sigui a causa de l'aleatorietat inherent a recollir dades d'enquesta.

Més de 8 de cada 10 persones graduades tornarien a cursar la titulació. Aquest percentatge és significativament més alt que el del global del SUC (76,2%)

Figura 5. Percentatge de persones que tornarien a cursar la titulació de Psicologia

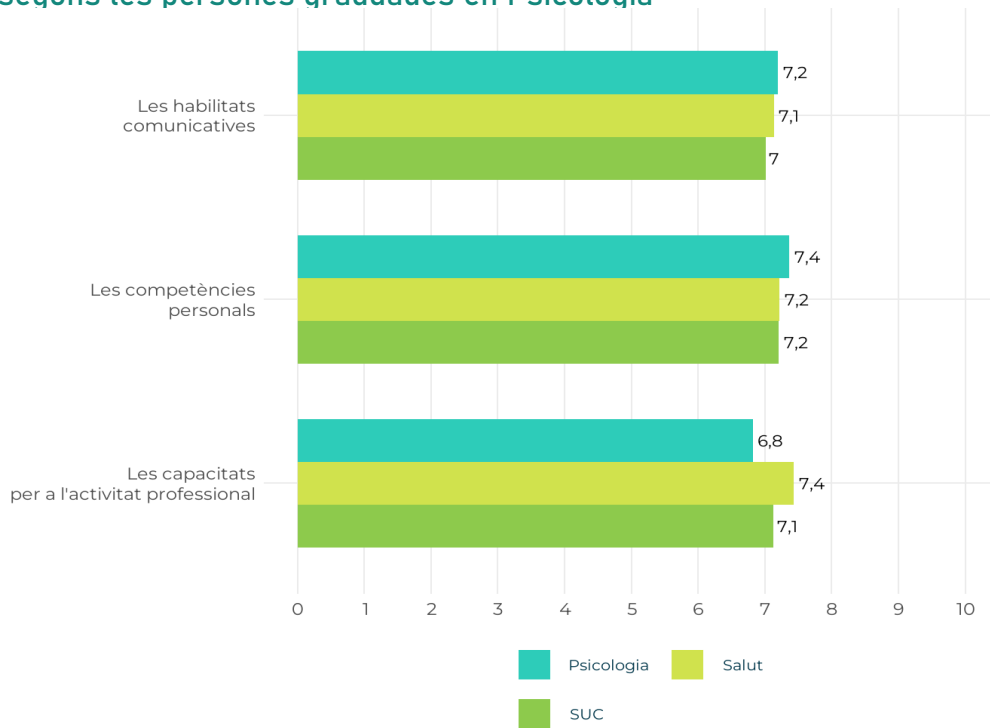
Satisfacció amb les competències adquirides,⁶ les pràctiques externes i el treball de fi de grau (TFG)

Les persones graduades en Psicologia pensen que la formació millora especialment les seves habilitats comunicatives i les seves competències personals, valors que són similars als indicadors de tots els graus del SUC

- > La valoració que es fa de l'adquisició de capacitats per a l'activitat professional és lleugerament més baixa que la satisfacció mitjana del global del SUC, però aquesta diferència no és estadísticament significativa.
- > Aquests indicadors s'han mantingut pràcticament iguals respecte de l'edició anterior de l'enquesta de satisfacció (AQU CATALUNYA, 2020a).

⁶ S'analitza la percepció de les persones titulades sobre quin és el grau en què la formació ha millorat les seves habilitats comunicatives, les competències personals i les capacitats per a l'activitat professional. Les competències personals inclouen, entre d'altres, el nivell de confiança, l'aprenentatge autònom, la creativitat, la resolució de nous problemes, l'anàlisi crítica o el treball en equip.

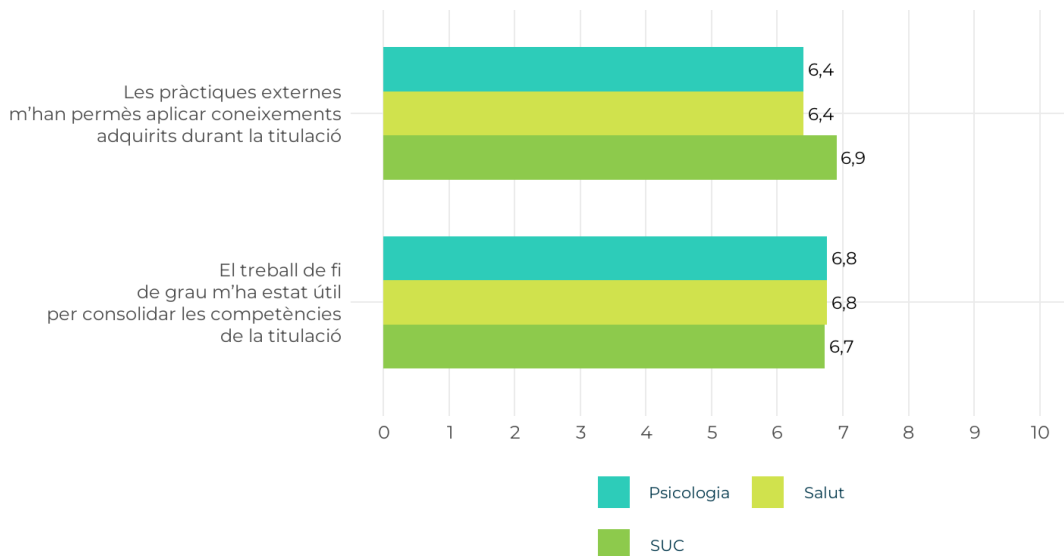
Figura 6. Grau en què la formació ha millorat un conjunt de capacitats, segons les persones graduades en Psicologia

La satisfacció amb la capacitat d'aplicar en el període de pràctiques els coneixements adquirits durant la titulació és significativament més baixa que en el conjunt de graus del SUC

- > La satisfacció amb el TFG és pràcticament idèntica a la del global del SUC.
- > Els valors d'aquests indicadors s'han mantingut gairebé inalterats respecte de l'edició anterior de l'estudi.

Figura 7. Satisfacció amb les pràctiques externes i el treball de fi de grau de les persones graduades en Psicologia

Inserció laboral de les persones graduades en Psicologia

Les dades analitzades en aquesta secció provenen de l'**enquesta d'inserció laboral**, una enquesta de caràcter triennal duta a terme des de l'any 2001 per les universitats catalanes en coordinació amb AQU Catalunya. Aquesta enquesta pregunta per factors relacionats amb l'activitat laboral de les persones titulades i la qualitat d'aquesta activitat laboral (adequació del lloc de treball, estabilitat contractual, guanys, etc.). Els resultats que es mostren a continuació^{7,8} corresponen a les dades de l'última edició de l'enquesta, el treball de camp de la qual es va fer el 2020, enquestant les persones titulades el curs 2015-2016 en els graus de **Psicologia**.

Tot seguit podeu trobar les mostres de persones graduades que han respost l'enquesta, tant de Psicologia com del total de graus del SUC.

Taula 2. Població, mostra, taxa de resposta i error mostral de l'enquesta d'inserció laboral de les persones graduades en Psicologia i en el global del SUC (2020)

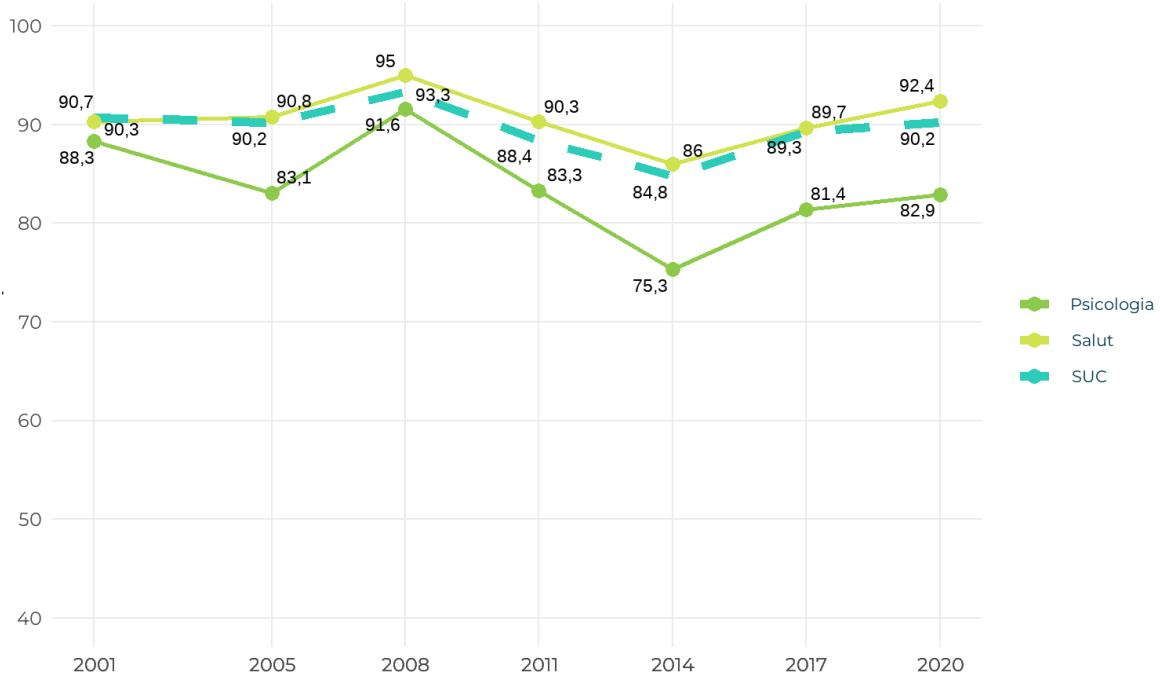
Ensenyament (graus)	Població	Mostra	Taxa de resposta	Error mostral
Psicologia	1.043	485	46,5%	3,3%
Total SUC	30.084	13.902	46,2%	0,6%

⁷ A les universitats presencials. Les dades que es presenten en aquest informe estan ponderades segons el mostreig estratificat per titulació i unitat mostral.

⁸ En aquesta secció s'ha aplicat la tècnica de *bootstrapping* descrita a la nota 5, per comprovar si les diferències entre els valors de Psicologia i els del conjunt del SUC són estadísticament significatives.

La taxa d'ocupació de les persones graduades en Psicologia és uns 10 punts percentuals inferior a la taxa de les titulacions de l'àmbit de Salut i del global del SUC

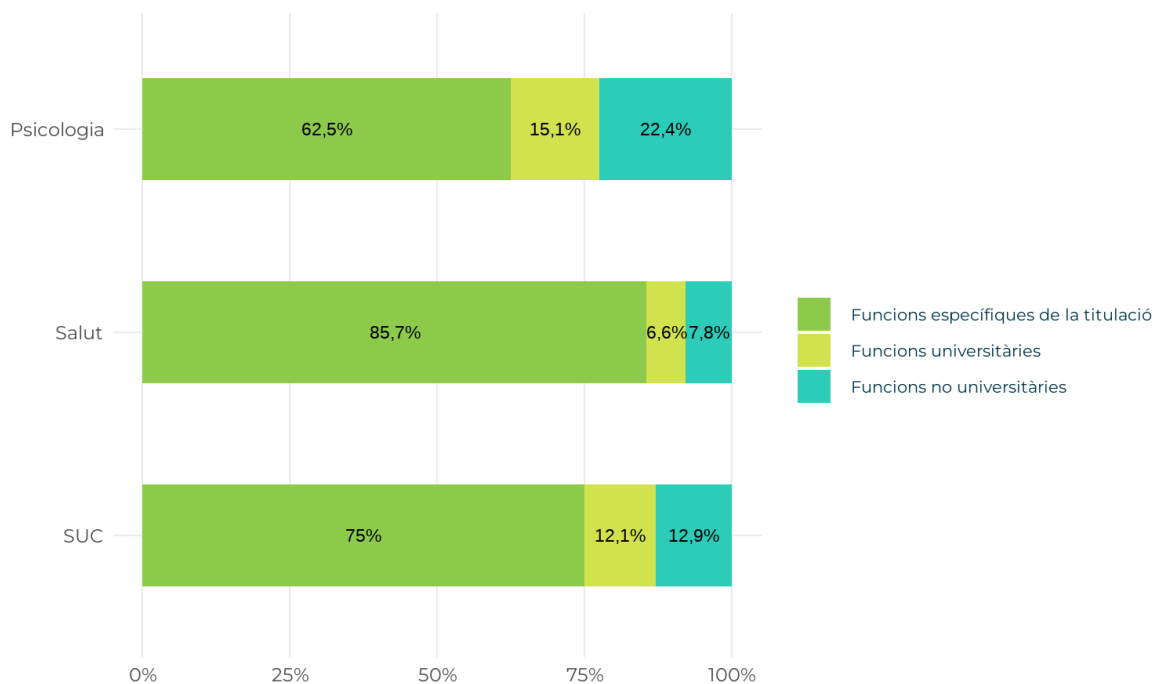
Figura 8. Evolució de la taxa d'ocupació de les persones graduades en Psicologia (l'any indica quan van respondre l'enquesta, és a dir, tres anys després de la graduació)

El percentatge de persones graduades en Psicologia que realitzen funcions específiques de la seva titulació (62,5%) és 12,5 punts percentuals més baix que el del global del SUC (75%) i més de 20 punts percentuals més baix que el del conjunt de titulacions de Salut⁹

- > El percentatge de persones graduades que el 2020 no feien funcions universitàries (22,4%) és significativament més alt que el del conjunt de treballadors amb una titulació de Salut (7,8%) i que el del global del SUC (12,9%).

Figura 9. Funcions desenvolupades a la feina (2020)

⁹ La diferència és significativa segons la prova de contrast descrita a la nota 5.

La distribució de les persones ocupades en els diferents àmbits del sector confirma que una part important acaben treballant en un àmbit no relacionat amb la professió (21,4%)

- > Una exploració detallada de la categoria “Altres àmbits no relacionats” permet conèixer les trajectòries professionals de psicòlegs i psicòlogues que acaben treballant fora de la professió. S’ha fet servir un paquet del llenguatge de programació *R* que classifica automàticament llenguatge natural per descriure un lloc de feina en ocupacions ISCO.¹⁰ Les categories més freqüents (ISCO a 3 dígits) són: “Altres professionals de l’ensenyament”, com ara professor/a d’extraescolars o orientador/a acadèmic/a ($n = 7$), “Especialistes en ciències socials i teologia”, que inclou educadors/ores socials o responsables de comunicació ($n = 7$), “Especialistes en organització i administració” ($n = 6$), “Treballadors de serveis d’informació al client” ($n = 6$) i “Cambrers” ($n = 6$).

Taula 3. Distribució de les persones graduades en Psicologia segons l’àmbit de la feina (2020, persones ocupades)

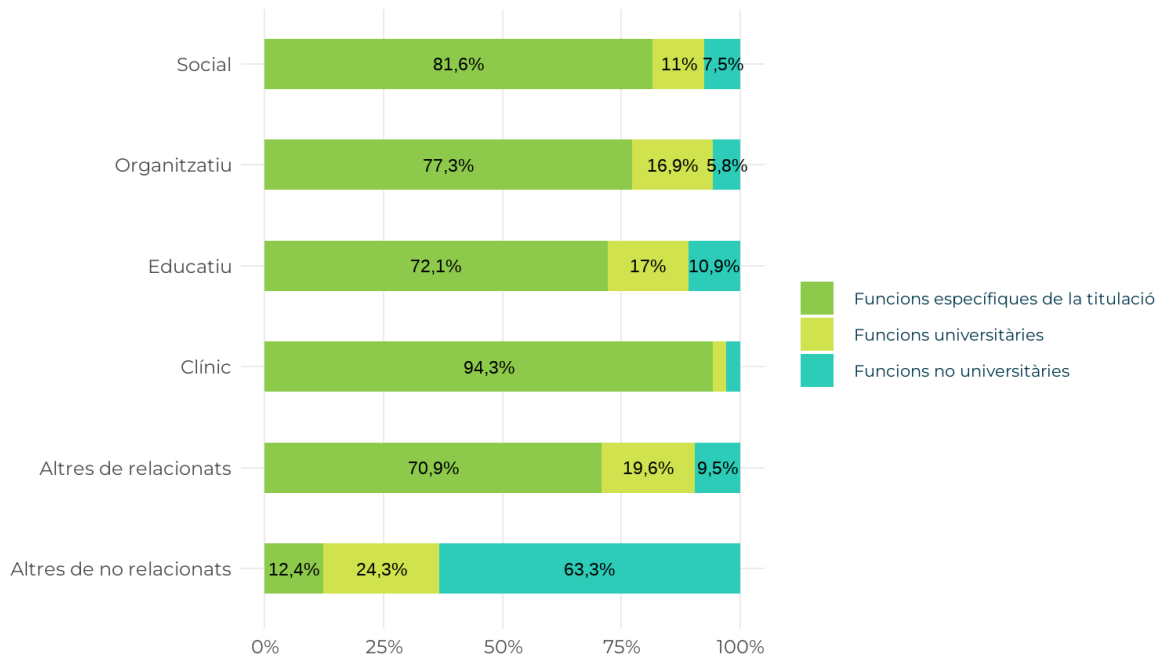
Àmbit de la psicologia	<i>n</i>	Percentatge
Educatiu	54	13,6
Social	66	16,6
Clínic	67	16,9
Organitzatiu	53	13,4
Altres àmbits relacionats	72	18,1
Altres àmbits no relacionats	85	21,4
Total	397	100

¹⁰ Vegeu el paquet ‘[labourR](#)’ desenvolupat per Alexandros Kouretsis et al. el 2020. Els resultats presentats aquí són una exploració preliminar del potencial d’aquest paquet.

Les probabilitats de realitzar funcions específiques de la titulació —o funcions universitàries— també varia en funció de l'àmbit de la psicologia on es treballa

- > S'observa una diferència molt pronunciada entre el percentatge de persones que fan funcions específiques de la titulació i treballen en àmbits vinculats a la psicologia (entre el 72% i el 94%) i les persones que treballen en àmbits no relacionats (12%).

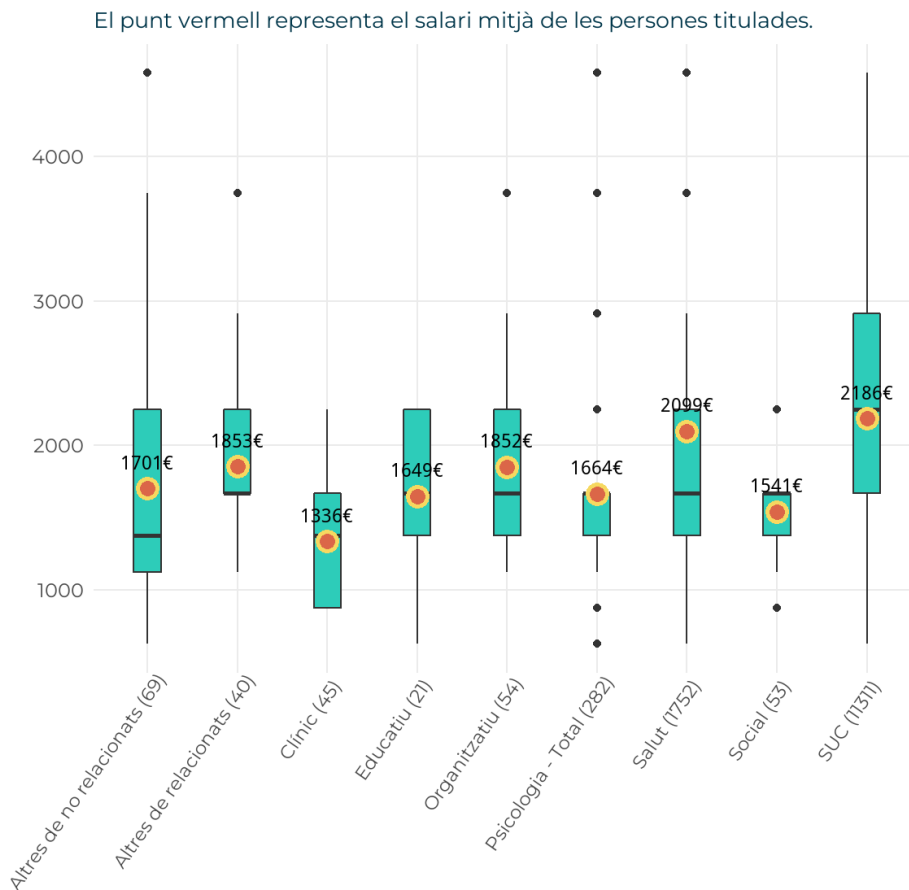
Figura 10. Funcions desenvolupades a la feina per àmbit de la psicologia (2020)

Salaris més baixos que el conjunt de persones graduades en l'àmbit de Salut i en el global del SUC, i més temporalitat que el conjunt de graduats i graduades de Catalunya

- > La mitjana dels salaris de les persones graduades en Psicologia i que tenen una jornada a temps complet (1.664 €) tendeix a ser més baixa que la del global del SUC (2.186 €), i assenyalen més temporalitat en els seus contractes.¹¹
- > També destaquen les diferències salarials depenent de l'àmbit d'inserció dins del sector: les persones que treballen en l'àmbit clínic són les que tenen un salari mitjà més baix (1.336 €), uns 500 € menys que les que ho fan en l'àmbit organitzatiu (1.852 €).

Figura 11. Distribució dels salaris bruts mensuals (€) de les persones graduades en Psicologia (2020, només amb jornada a temps complet)

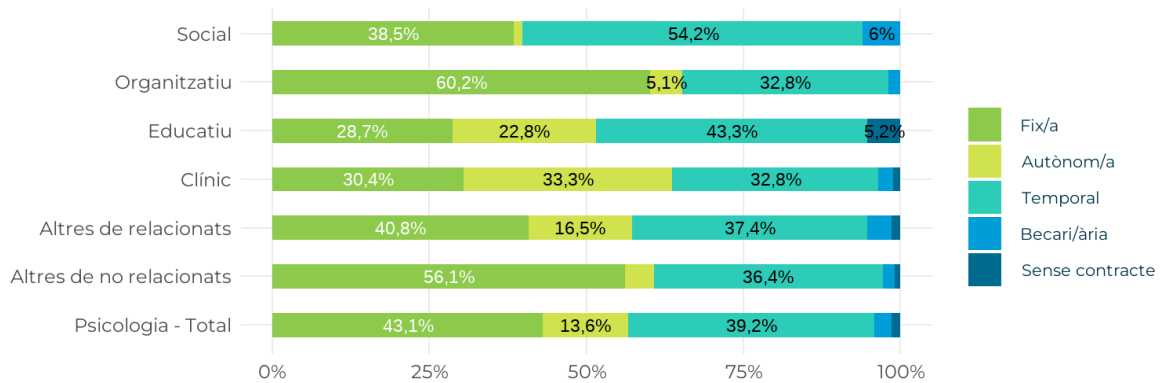

¹¹ La diferència és significativa segons la prova de contrast descrita a la nota 5.

L'estabilitat contractual és menys comuna entre les persones graduades en Psicologia (43,1%) que en el global del SUC (56,3%)

- > Novament, observem diferències depenent de l'àmbit d'inserció. Les persones que treballen en l'àmbit organitzatiu tenen més probabilitats de tenir un contracte fix (60,2%) que les inserides en l'àmbit clínic (30,4%) o social (38,5%).

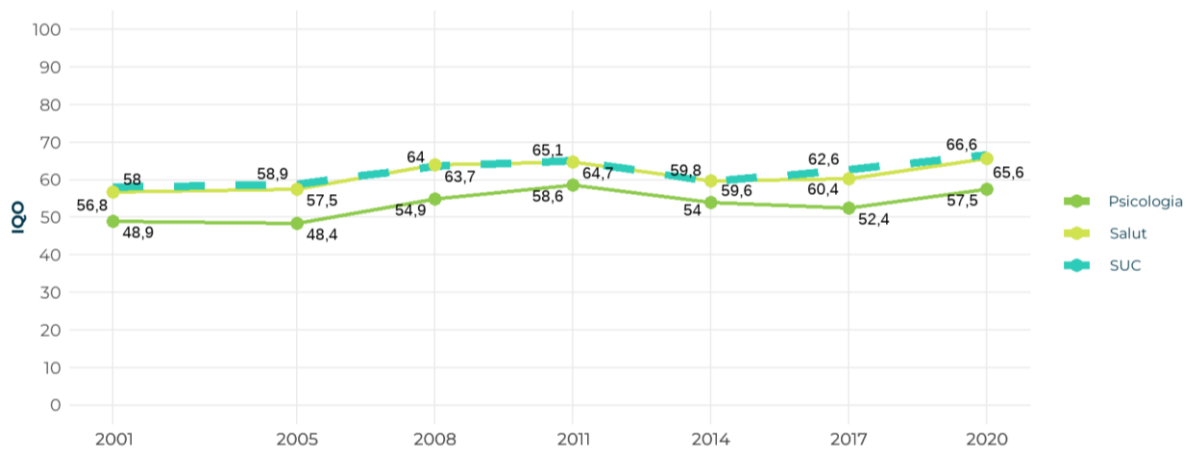
Figura 12. Tipus de contracte de les persones graduades en Psicologia (2020)

Una anàlisi de l'índex de qualitat ocupacional (IQO) reforça la idea que la inserció laboral en termes de salari i tipologia de contracte tendeix a ser pitjor per a les persones graduades en Psicologia¹²

- > No obstant això, trobem diferències en l'IQO en funció de l'àmbit de la psicologia on es treballa. Principalment, són les persones que treballen en àmbits no relacionats amb la psicologia —les quals majoritàriament no fan funcions universitàries— les que tenen un IQO més baix, com es mostra a la figura 14.

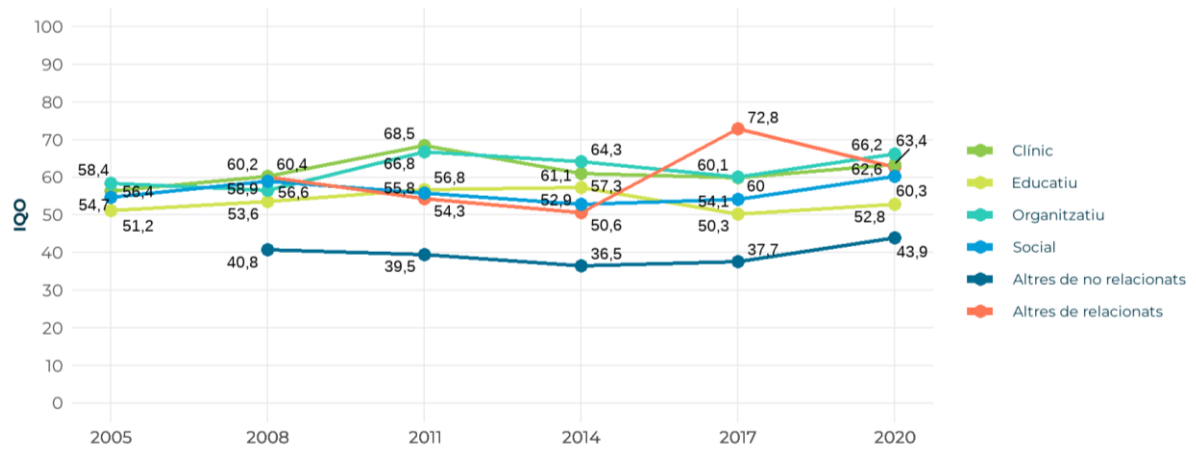
Figura 13. Evolució de l'índex de qualitat ocupacional (IQO) de les persones graduades en Psicologia

L'índex de qualitat ocupacional (IQO) es construeix a partir de diferents indicadors: contracte (C), satisfacció amb la feina (S), retribució (R) i adequació (A). Pren valors de 0 a 100, on valors més elevats indiquen millor qualitat ocupacional. La fórmula és $IQO = f [(C + R + A) * S]$. Per a més detalls, vegeu Corominas et al. (2012).

¹² La diferència és significativa segons la prova de contrast descrita a la nota 5.

Evolució de l'índex de qualitat ocupacional (IQO) de les persones graduades en Psicologia, per àmbit d'inserció

L'opinió del col·lectiu ocupador sobre la formació de les persones graduades en Psicologia

Abast i metodologia de l'enquesta al col·lectiu ocupador

Aquesta secció recull els resultats de la tercera edició de l'**enquesta al col·lectiu ocupador**, una enquesta de caràcter triennal duta a terme per AQU Catalunya que pretén conèixer l'opinió de les empreses i les organitzacions instal·lades a Catalunya (a partir d'ara, entitats ocupadores) sobre si la formació universitària s'adequa a les seves necessitats. L'objectiu final de l'estudi és proporcionar al sistema universitari informació que li permeti valorar si cal ajustar l'oferta formativa a les necessitats del mercat laboral. Com a novetat d'aquesta edició, l'enquesta al col·lectiu ocupador també ha preguntat sobre les competències de l'alumnat en pràctiques.

Les preguntes que guien l'estudi són les següents:

- > Quin és el grau de satisfacció del col·lectiu ocupador amb la formació de les **persones graduades recentment**?¹³
- > Quin és el grau de satisfacció del col·lectiu ocupador amb la formació de l'**alumnat en pràctiques**?
- > Quins factors expliquen les dificultats de les entitats ocupadores per contractar?
- > Quines competències s'haurien de millorar?

El treball de camp es va realitzar mitjançant l'enviament massiu de correus electrònics entre el maig i el juliol del 2021 a les entitats ocupadores que han signat un conveni de pràctiques amb les universitats del SUC i/o apareixen a les seves borses de treball. Assumim que aquesta llista d'entitats ocupadores ($n = 29.865$) constitueix l'univers del mercat laboral de persones graduades a Catalunya. Addicionalment, també vam tenir la col·laboració de col·legis i associacions professionals i de cambres de comerç per fer difusió del qüestionari. Finalment, un total de **2.423 entitats ocupadores** van respondre l'enquesta, de les quals **1.729** van contractar persones titulades recentment i/o van acollir estudiants en pràctiques. D'aquestes entitats, en relació amb l'àmbit que ens ocupa, **65** van respondre que havien contractat persones graduades recentment en Psicologia i **71** que havien acollit estudiants en pràctiques d'aquesta titulació.

Metodològicament, hi ha un conjunt d'aspectes que s'han de tenir en compte quan s'elaboren enquestes al col·lectiu ocupador. En primer lloc, és difícil accedir a aquest conjunt poblacional. Particularment, és difícil obtenir un univers ben definit d'ocupadors amb dades de contacte associades. De fet, en la literatura és comú trobar que s'utilitzen les

¹³ A l'estudi del col·lectiu ocupador, definim "persona graduada recentment" com aquella que ha finalitzat els estudis en els dos anys previs a rebre l'enquesta i que té poca o nul·la experiència professional. Limitem la definició de persona graduada recentment perquè volem conèixer l'opinió de les entitats ocupadores sobre les **competències adquirides a la universitat**.

bases de dades d'ocupadors de les universitats com a marc mostral d'ocupadors de persones graduades (BYRNE, 2022).

En segon lloc, cal dir que les enquestes al col·lectiu ocupador —i les enquestes en línia en general— tendeixen a obtenir una resposta baixa (BYRNE, 2022; MANFREDA et al., 2008).

Finalment, és important remarcar que nombrosos estudis metodològics —tant quantitius com qualitatius— destaquen que, tot i que els resultats d'una enquesta amb relativament poques respostes s'han de tractar amb prudència, una taxa de resposta baixa no vol dir que la mostra no sigui representativa (GROVES, 2006; METERKO et al., 2015).

Tot seguit us presentem els resultats de la tercera edició de l'enquesta al col·lectiu ocupador. En primer lloc, es recullen els factors i les dificultats de contractació de les entitats ocupadores; en segon lloc, es documenten les competències de les persones graduades que aquestes entitats creuen que s'haurien de millorar; en tercer lloc, es reflexiona sobre el futur de les professions associades al sector de la psicologia segons aquestes entitats; i, finalment, es parla sobre les competències que més s'han treballat durant el període de pràctiques i les que més hauria de millorar l'alumnat en pràctiques.

Característiques de les entitats i organitzacions enquestades que han contractat persones graduades recentment

Figura 14. Distribució de les entitats ocupadores per àmbit de la psicologia

Àmbit	n	Percentatge
Educatiu	8	12,5
Social	19	29,7
Clínic	23	35,9
Organitzatiu	11	17,2
Altres	3	4,7

Les entitats enquestades pertanyen principalment a l'àmbit clínic (35,9%) i social (29,7%)

Factors i dificultats en la contractació de persones graduades

El 91% de les entitats ocupadores pensen que és important tenir un grau específic, mentre que el 45% assenyalen la importància de tenir un màster específic

- > Però s'observen diferències depenent de l'àmbit al qual pertany l'entitat ocupadora. Com es mostra a la figura 17, més de 3 de cada 4 entitats de l'àmbit clínic demanen un màster específic.

Aproximadament 4 de cada 10 entitats demanen un domini alt o mitjà de la llengua anglesa

- > Com es mostra a la figura 18, aquests percentatges varien depenent de l'àmbit d'inserció. Per exemple, gairebé la meitat d'entitats de l'àmbit organitzatiu demanen un nivell alt d'anglès.

Figura 15. Factors que han estat importants a l'hora de considerar com a candidata per a un lloc de treball una persona graduada en Psicologia

En el procés de selecció de les persones titulades recentment, ha estat important que tinguessin un grau universitari?

Resposta	n	Percentatge
Sí, un grau universitari específic	59	91
Sí, un grau universitari qualsevol	2	3
No	4	6

En el procés de selecció de les persones titulades recentment, ha estat important que tinguessin un màster?

Resposta	n	Percentatge
Sí, un màster específic	29	45
Sí, un màster qualsevol	6	9
No	29	45

En el procés de selecció de les persones titulades recentment, ha estat important el nivell d'anglès?

Resposta	n	Percentatge
Sí, es requeria un nivell alt	11	17
Sí, es requeria un nivell mitjà	17	26
No	37	57

En el procés de selecció de les persones titulades recentment, ha estat important el nivell d'idiomes estrangers (excloent l'anglès)?

Resposta	n	Percentatge
Sí, es requeria un nivell alt	2	3
Sí, es requeria un nivell mitjà	7	11
No	54	86

Figura 16. Percentatge d'entitats ocupadores que assenyalen la importància de tenir un màster en el procés de selecció, per àmbit de la psicologia

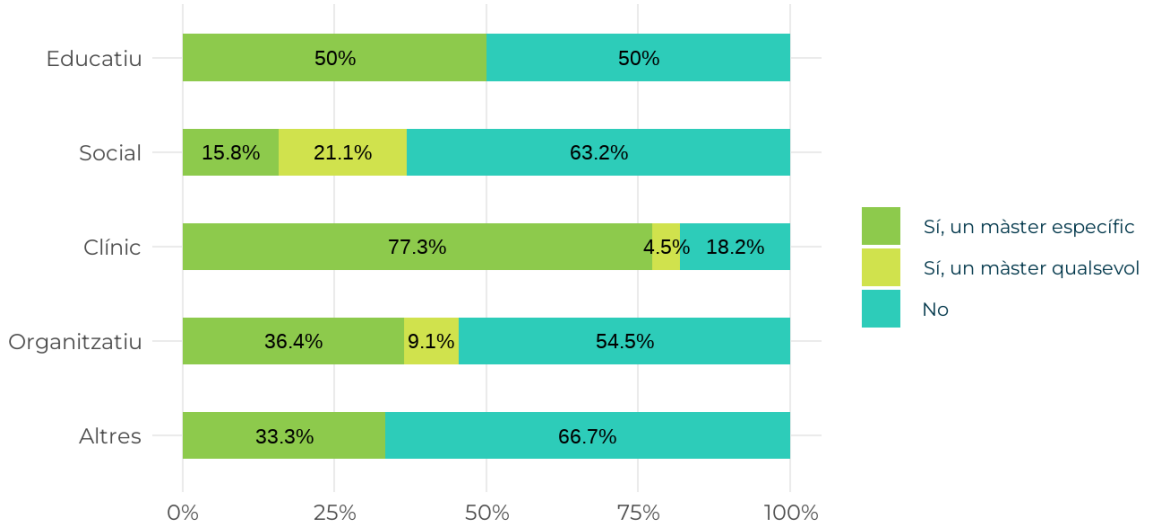

Figura 17. Percentatge d'entitats ocupadores que assenyalen la importància de l'anglès en el procés de selecció, per àmbit de la psicologia

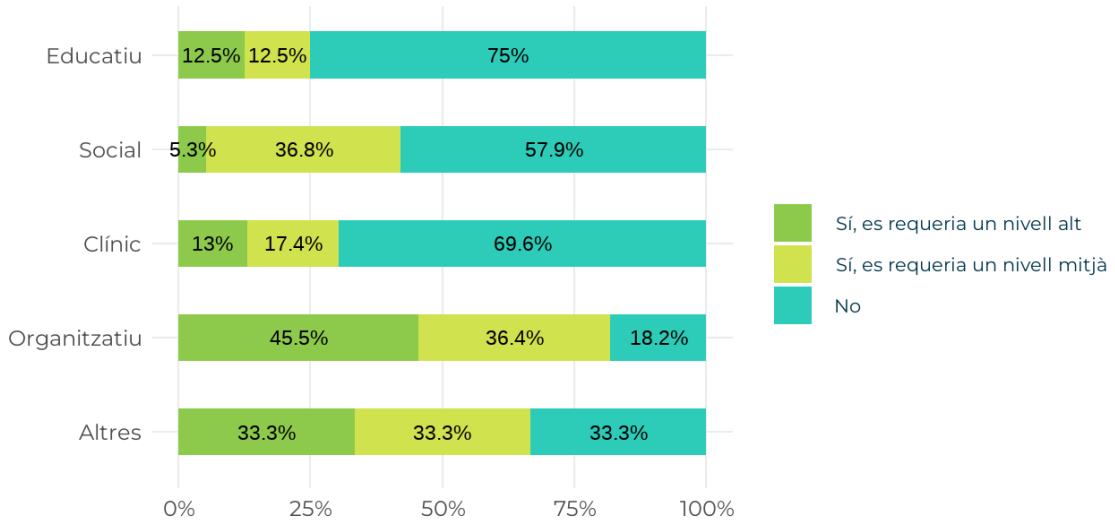
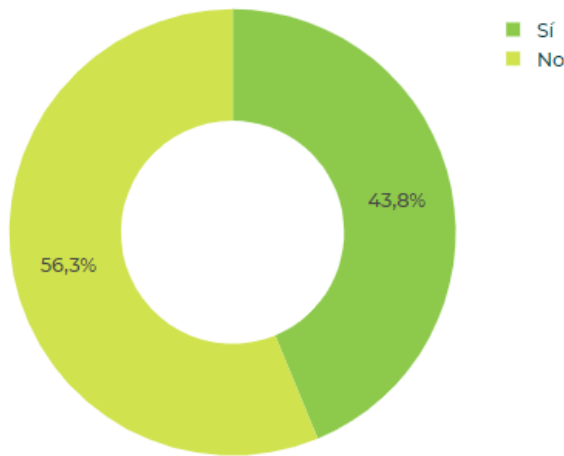

Figura 18. Entitats que han tingut dificultats en la contractació de persones graduades en Psicologia

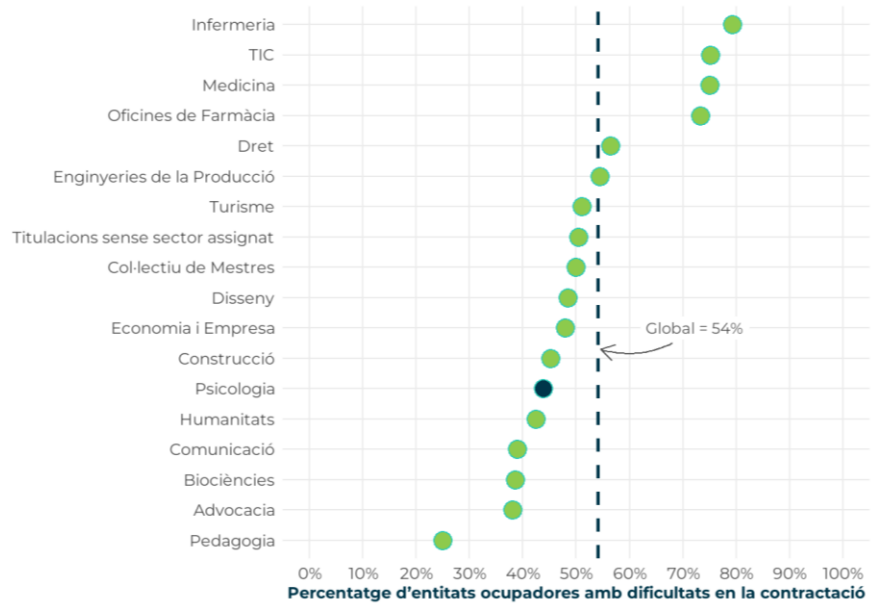

Més de la meitat d'entitats ocupadores (56,3%) no han tingut dificultats a l'hora de contractar persones graduades en Psicologia

- > El percentatge d'entitats amb dificultats ha disminuït 14 punts percentuals respecte de l'estudi del col·lectiu ocupador del 2020 (AQU CATALUNYA, 2020a).

Psicologia és un dels sectors de l'estudi en què el percentatge d'entitats ocupadores que presenten dificultats en la contractació de persones graduades està per sota de la mitjana (54%)

Figura 19. Comparativa de les entitats amb dificultats en la contractació, per sectors inclosos en l'enquesta al col·lectiu ocupador

La principal dificultat per a la contractació és la manca de persones titulades amb les competències necessàries per al lloc de treball

- > Les competències que més troben a faltar les entitats ocupadores són els **coneixements sobre salut mental**, la **formació pràctica** i la **formació en psicologia clínica**.¹⁴ Destaquen les competències relacionades amb l'àmbit clínic perquè es tracta de l'àmbit amb més respostes d'entitats ocupadores i, a més, el que tendeix a tenir més dificultats en la contractació (56,5%).

Figura 20. Dificultats per contractar els perfils adequats en el sector de la psicologia

Resposta	n	Percentatge
Manca de persones titulades amb les competències necessàries per al lloc de treball	22	73
Manca de persones titulades en aquest àmbit	8	27
No acceptació de la tipologia de jornada laboral	8	27
No acceptació del salari	7	23
Sense disponibilitat de mobilitat geogràfica	4	13
No acceptació de la tipologia de contracte	4	13
Altres motius	4	13
Recursos limitats per donar a conèixer adequadament les ofertes de treball	3	10

¹⁴ Dades provinents de les respostes d'entitats ocupadores a la pregunta oberta "Heu assenyalat que heu tingut dificultats en la contractació de personal a causa d'una manca de persones titulades amb les competències necessàries per al lloc de treball. Podeu indicar quines són aquestes competències?".

Competències que haurien de millorar les persones graduades recentment en Psicologia¹⁵

La competència amb més marge de millora segons el col·lectiu ocupador d'aquest sector és la de bones habilitats comunicatives i interpersonals

- > Les altres competències que han estat seleccionades per més del 30% de les entitats ocupadores són la **detecció de les necessitats de les persones i avaluació d'aquestes necessitats**, la **intervenció amb les persones en diferents àrees (clínica, educativa, laboral, jurídica, etc.)** i el **pensament autocrític, capacitat d'introspecció i grau òptim d'autoconeixement**.

Figura 21. Competències que haurien de millorar les persones graduades en Psicologia

Competència	n	Percentatge
Bones habilitats comunicatives/interpersonals (empatia, escolta activa, assertivitat, treball en equip i gestió d'equips, visió estratègica i alta capacitat de presa de decisions)	44	68,8
Detecció de les necessitats de les persones i avaluació d'aquestes necessitats	34	53,1
Intervenció amb les persones en diferents àrees (clínica, educativa, laboral, jurídica...)	23	35,9
Pensament autocrític, capacitat d'introspecció i grau òptim d'autoconeixement	20	31,2
Integració dels avenços de la psicologia a la pràctica professional i capacitat de mantenir-se actualitzat	19	29,7
Interès i/o motivació envers el comportament humà en general	19	29,7
Capacitat d'analitzar i interpretar dades quantitatives i qualitatives en diferents àrees d'intervenció	17	26,6
Pràctica professional basada en fonaments científics	16	25,0
Capacitat d'integrar de forma extensible les perspectives múltiples existents de la recerca en psicologia a la pràctica professional	14	21,9
Actuació de forma ètica seguint el codi deontològic de la professió de psicòleg/òloga	9	14,1
Lectura crítica de la bibliografia científica	5	7,8

¹⁵ A les preguntes de l'enquesta al col·lectiu ocupador sobre competències, es demana a les entitats ocupadores que escullin entre 1 i 5 competències que creguin que haurien de millorar les persones graduades recentment. Per tant, els percentatges que es mostren representen el percentatge d'entitats ocupadores que han seleccionat una determinada competència.

Satisfacció del col·lectiu ocupador amb les competències de les persones graduades recentment en Psicologia

La satisfacció mitjana del col·lectiu ocupador amb les competències de les persones graduades recentment en Psicologia assoleix el notable (7,2)

- > La satisfacció mitjana no varia substancialment de la mitjana global o de les mitjanes d'altres sectors del col·lectiu ocupador, que oscil·len entre el 6,7 i el 7,7.¹⁶
- > La satisfacció global amb les competències de les persones graduades en Psicologia no ha variat substancialment respecte de l'edició anterior, que es trobava en el 7,1.

Prospectiva

Les competències més sol·licitades estan relacionades amb les habilitats interpersonals, les noves tecnologies, la psicoteràpia, l'adaptació al canvi i les competències de recerca

- > Cal destacar també la incidència de la COVID-19 en les projeccions de la professió que fan les entitats ocupadores.

Figura 22. Competències que adquiriran més importància en el sector de la psicologia (paraules clau més freqüents)

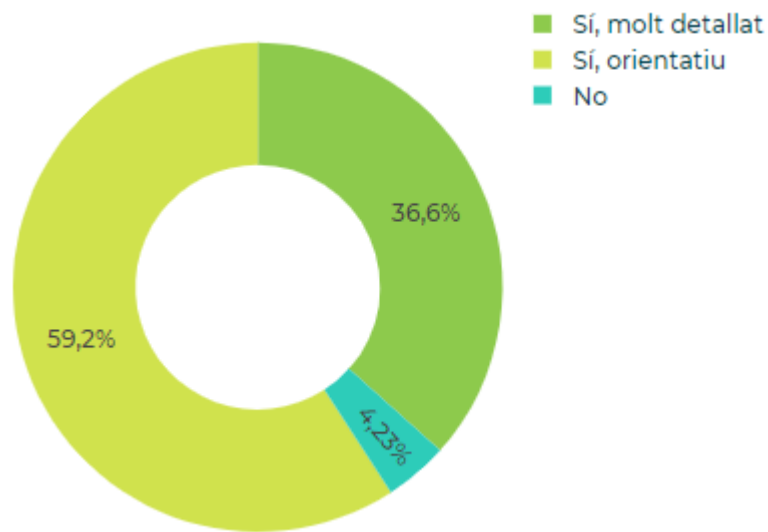

¹⁶ Tenint el compte la dimensió relativament petita de les mostres i la distribució de la variable que mesura la satisfacció global, no es pot afirmar que aquestes diferències siguin estadísticament significatives.

L'opinió del col·lectiu ocupador sobre l'alumnat en pràctiques de Psicologia

De les 71 entitats ocupadores que han acollit estudiants en pràctiques, el 36,6% tenia un pla de formació molt detallat i el 59,2% el tenia orientatiu

Figura 23. Definició del pla de formació de les entitats ocupadores que han acollit estudiants de grau de Psicologia en pràctiques

Competències que més s'han treballat durant el període de pràctiques

Les tres competències que més s'han treballat durant el període de pràctiques coincideixen amb les que, segons el col·lectiu ocupador, més marge de millora tenen entre les persones graduades recentment

- > També destaca que el 30% d'entitats han treballat la **capacitat d'analitzar i interpretar dades quantitatives i qualitatives en diferents àrees d'intervenció i l'interès i/o motivació envers el comportament humà en general.**
- > No sorprèn que no destaquï el treball per reforçar el pensament autocrític, ja que és una habilitat que a priori seria difícil de reforçar en un context professional.

Figura 24. Competències de l'àmbit de la psicologia que més s'han treballat durant el període de pràctiques

Competència	n	Percentatge
Detecció de les necessitats de les persones i avaluació d'aquestes necessitats	53	74,6
Bones habilitats comunicatives/interpersonals (empatia, escolta activa, assertivitat, treball en equip i gestió d'equips, visió estratègica i alta capacitat de presa de decisions)	44	62,0
Intervenció amb les persones en diferents àrees (clínica, educativa, laboral, jurídica...)	32	45,1
Capacitat d'analitzar i interpretar dades quantitatives i qualitatives en diferents àrees d'intervenció	26	36,6
Interès i/o motivació envers el comportament humà en general	25	35,2
Actuació de forma ètica seguint el codi deontològic de la professió de psicòleg/òloga	20	28,2
Pràctica professional basada en fonaments científics	19	26,8
Pensament autocrític, capacitat d'introspecció i grau òptim d'autoconeixement	15	21,1
Integració dels avenços de la psicologia a la pràctica professional i capacitat de mantenir-se actualitzat	13	18,3
Capacitat d'integrar de forma extensible les perspectives múltiples existents de la recerca en psicologia a la pràctica professional	13	18,3
Lectura crítica de la bibliografia científica	7	9,9
Altres	1	1,4

Competències que més hauria de millorar l'alumnat en pràctiques segons el col·lectiu ocupador

Novament, les bones habilitats comunicatives i interpersonals, la detecció de les necessitats de les persones i el pensament autocrític s'assenyalen com les competències amb més marge de millora

- > També destaquen la necessitat de consolidar la **capacitat d'integrar de forma extensible les perspectives múltiples existents de la recerca en psicologia a la pràctica professional i la integració dels avenços de la psicologia a la pràctica professional i capacitat de mantenir-se actualitzat.**
- > Aquests resultats suggereixen, conjuntament amb els resultats de seccions anteriors, que els coneixements, les habilitats i les competències que més valoren les entitats ocupadores estan relacionats amb la pràctica professional i amb l'aplicació d'algunes de les conegudes com a "competències transversals" (habilitats comunicatives i interpersonals) en un context laboral.

Figura 25. Competències de l'alumnat en pràctiques de Psicologia que més s'haurien de treballar durant el període formatiu a la universitat

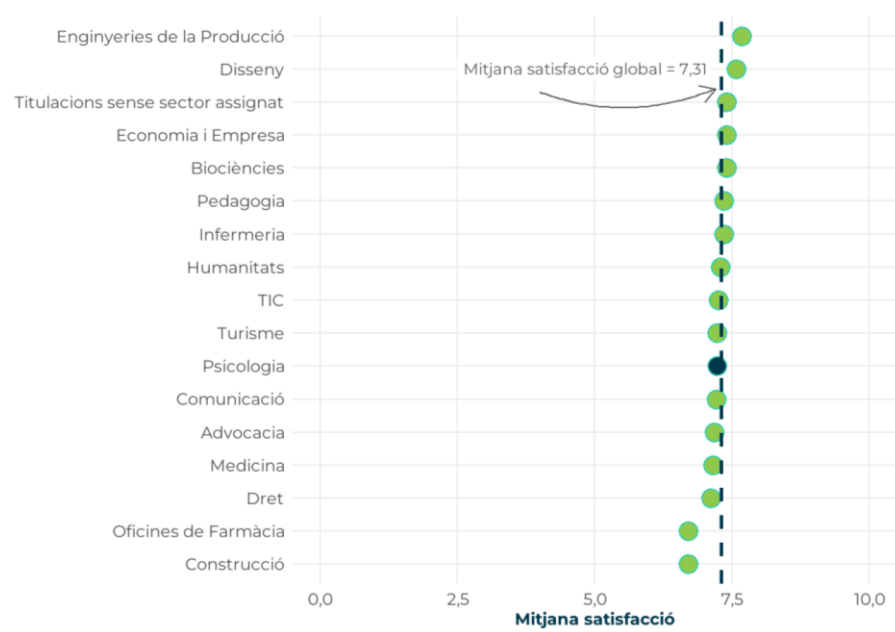
Competència	n	Percentatge
Bones habilitats comunicatives/interpersonals (empatia, escolta activa, assertivitat, treball en equip i gestió d'equips, visió estratègica i alta capacitat de presa de decisions)	36	50,7
Detecció de les necessitats de les persones i avaluació d'aquestes necessitats	31	43,7
Pensament autocrític, capacitat d'introspecció i grau òptim d'autoconeixement	30	42,3
Capacitat d'integrar de forma extensible les perspectives múltiples existents de la recerca en psicologia a la pràctica professional	25	35,2
Integració dels avenços de la psicologia a la pràctica professional i capacitat de mantenir-se actualitzat	24	33,8
Capacitat d'analitzar i interpretar dades quantitatives i qualitatives en diferents àrees d'intervenció	21	29,6
Intervenció amb les persones en diferents àrees (clínica, educativa, laboral, jurídica...)	19	26,8
Interès i/o motivació envers el comportament humà en general	15	21,1
Pràctica professional basada en fonaments científics	14	19,7
Lectura crítica de la bibliografia científica	14	19,7
Actuació de forma ètica seguint el codi deontològic de la professió de psicòleg/òloga	12	16,9

Satisfacció amb les competències de l'alumnat universitari en pràctiques de Psicologia

La satisfacció mitjana del col·lectiu ocupador amb les competències de l'alumnat en pràctiques de Psicologia assoleix el notable (7,2)

- > No varia substancialment de la mitjana global (7,3) o de les mitjanes d'altres sectors del col·lectiu ocupador, que oscil·len entre el 6,7 i el 7,7,¹⁷ tal com es mostra a la figura 27.

Figura 26. Comparativa de la satisfacció mitjana amb les competències de l'alumnat en pràctiques, per sectors inclosos en l'enquesta al col·lectiu ocupador (escala de 0 a 10)

¹⁷ Tenint el compte la dimensió relativament petita de les mostres i la distribució de la variable que mesura la satisfacció global, no podem afirmar que aquestes diferències siguin estadísticament significatives.

CONCLUSIONS

- > La demanda de places públiques en els graus de Psicologia supera substancialment l'oferta. Així i tot, les persones graduades en aquestes titulacions tendeixen a ocupar llocs de treball de menys qualitat que les del global del SUC. Aquest fet, si s'analitza conjuntament amb les dades de l'enquesta al col·lectiu ocupador, que mostren que les empreses tendeixen a tenir menys dificultats a l'hora de contractar persones graduades en aquest àmbit, suggereix una sobreoferta de titulats i titulades difícil de ser absorbida pel mercat laboral.
- > La inserció laboral de les persones graduades en Psicologia varia substancialment en funció de l'àmbit d'inserció. Destaquen les condicions relativament més favorables de les persones que treballen en l'àmbit organitzatiu. Les que treballen en àmbits no relacionats, en canvi, tendeixen a tenir menys estabilitat laboral, salaris més baixos i més probabilitats de realitzar funcions no universitàries.
- > Les persones graduades en Psicologia estan especialment poc satisfetes amb la possibilitat d'aplicar els coneixements adquirits durant la titulació en el període de pràctiques, un resultat similar a les troballes publicades a l'edició anterior d'aquest informe. Aquest resultat pot suggerir una falta d'encaix tant entre la formació universitària en Psicologia i la pràctica professional com amb la idoneïtat de les responsabilitats que acaba assumint l'alumnat durant la seva estada de pràctiques.
- > Novament, tal com es va assenyalar a l'edició anterior de l'informe, les competències que més haurien de millorar les persones graduades en Psicologia segons el col·lectiu ocupador són:
 - les habilitats comunicatives i interpersonals,
 - la detecció i avaluació de les necessitats de les persones i
 - la intervenció amb les persones en diferents àrees (clínica, educativa, laboral, jurídica, etc.).

Adicionalment, també es destaca la necessitat de millorar la capacitat autocrítica i d'autoconeixement. Aquests resultats suggereixen que els coneixements, les habilitats i les competències que més valoren les entitats ocupadores estan relacionats amb la pràctica professional i amb l'aplicació d'algunes de les conegudes com a "competències transversals" (habilitats comunicatives i interpersonals) en un context laboral.

Com a novetat, aquesta edició ha preguntat també sobre les competències més treballades durant el període de pràctiques en les empreses i organitzacions que acullen estudiants en pràctiques. En aquest sentit, s'observa que, a grans trets, les competències que més troba a faltar el col·lectiu ocupador són les que més fomenta durant el període de pràctiques. Aquests resultats assenyalen la **idoneïtat de les pràctiques externes a l'hora de posar en pràctica les competències amb més demanda en el mercat laboral.**

- > Com es va assenyalar al document *Propostes de millora per a la formació en Psicologia* (AQU CATALUNYA, 2020b), les competències amb més marge de millora es podrien consolidar de la manera següent:
- Realitzant activitats en petits grups (*small-group teaching*) on es treballin determinades “competències transversals”, com ara les habilitats comunicatives i interpersonal.
 - Dissenyant una oferta d’assignatures optatives més professionalitzadora en diferents àmbits laborals de la psicologia.

A més, tenint en compte la relativament baixa ocupació i taxa d’adequació al lloc de treball de les persones titulades en Psicologia, les universitats podrien ajudar l’estudiantat a gestionar les seves possibles sortides laborals:

- Plans d’acció tutorial, assignatures optatives i visites a entorns laborals ajudarien a **visualitzar millor, durant els estudis, quins són els altres àmbits professionals dels psicòlegs i psicòlogues.**
- La formació transversal, per exemple en el camp tecnològic (*big data*, programació i analítica de dades, etc.), podria contribuir a millorar l’ocupabilitat de les persones que no arriben a inserir-se en camps professionals propis de la psicologia.

FITXA TÈCNICA

Enquesta al col·lectiu ocupador

Informació tècnica de la 3a edició de l'enquesta al col·lectiu ocupador (2021-2022)

Població	Organitzacions susceptibles de poder haver contractat els darrers tres anys persones titulades recentment a les universitats situades a Catalunya
Marc mostral	Empreses, organitzacions i institucions que han signat un conveni de pràctiques i/o apareixen a les borses de treball de les universitats catalanes
Tipus d'enquesta	En línia. Software utilitzat: SurveyMonkey
Durada mitjana de l'enquesta	6' 45"

Resum de la resposta de la 3a edició de l'enquesta al col·lectiu ocupador (2021-2022)

Marc mostral (tots els sectors)	29.865
Població d'entitats ocupadores en Psicologia	Desconegut
Resposta (tots els sectors)	2.423
Taxa de resposta (tots els sectors)	8,11%
Resposta d'entitats ocupadores en Psicologia	99

REFERÈNCIES

- AQU CATALUNYA (n.d.) *Activitats*. <<https://www.aqu.cat/ca/Coneix-AQU/Que-fem/Activitats>> (Consulta: 4 de juliol de 2022).
- AQU CATALUNYA (2021) *La inserció laboral de les dones vint anys després de finalitzar els estudis universitaris*. Barcelona: AQU Catalunya.
- AQU CATALUNYA (2020a) *L'opinió del col·lectiu ocupador sobre la formació de les persones titulades en Psicologia*. Barcelona: AQU Catalunya.
- AQU CATALUNYA (2020b) *Propostes de millora per a la formació en Psicologia*. Barcelona: AQU Catalunya.
- BRENNAN, J. (2018) "Linking employability and internal quality assurance: How to make a difference for graduates". A: MARTIN, Michaela. *Quality and Employability in Higher Education: Viewing Internal Quality Assurance as a Level for Change*. París: UNESCO, pàg. 43-57.
- BYRNE, C. (2022) "What determines perceived graduate employability? Exploring the effects of personal characteristics, academic achievements and graduate skills in a survey experiment". *Studies in Higher Education* 47 (1): 159-176.
- COMISSIÓ EUROPEA (2022) *Proposal for a Council Recommendation on building bridges for effective European higher education cooperation*. Estrasburg: Comissió Europea.
- COROMINAS ROVIRA, E.; VILLAR HOZ, E.; SAURINA CANALS, C.; FÀBREGAS ALCAIDE, M. (2012) "Construcción de un Índice de Calidad Ocupacional (ICO) para el análisis de la inserción profesional de los graduados universitarios". *Revista de Educación* 375. Gener-abril 2021: 351-374.
- EFRON, B.; TIBSHIRANI, R. (1993) *An Introduction to the Bootstrap*. Boca Ratón: Chapman & Hall/CRC.
- GROVES, Robert M. (2006) "Nonresponse Rates and Nonresponse Bias in Household Surveys". *Public Opinion Quarterly* 70 (5): 646-675. doi: 10.1093/poq/nfl033.
- MANFREDA, K. L.; BOSNJAK, M.; BERZELAK, J.; HAAS, I.; VEHOVAR, V. (2008) "Web Surveys versus other Survey Modes: A Meta-Analysis Comparing Response Rates." *International Journal of Market Research* 50 (1): 79-104.
- METERKO, M.; RESTUCCIA, J.; STOLZMANN, K.; MOHR, D.; BRENNAN, C.; GLASGOW, J.; KABOLI, P. (2015) "Response Rates, Nonresponse Bias, and Data Quality: Results from a National Survey of Senior Healthcare Leaders." *Public Opinion Quarterly* 79 (1): 130-144. doi: 10.1093/poq/nfu052.
- RODRÍGUEZ ESPINAR, S.; PRADES NEBOT, A.; BASART CAPMANY, A. (2007) "Accions per facilitar la inserció laboral". A: RODRÍGUEZ ESPINAR, S. *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*. Barcelona: AQU Catalunya, pàg. 329-365.

SOLER JULVE, I. (2022) “Via Universitària des de la perspectiva de gènere”. A: ARIÑO, A.; LLOPIS, R.; MARTÍNEZ, M.; PONS, E.; PRADES, A. *Via Universitària: Accés, condicions d’aprenentatge, expectatives i retorns dels estudis universitaris (2020-2022)*. Castelló de la Plana: Xarxa Vives, pàg. 88-100.

Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Octubre de 2022 · AQU-46-2022-CA

Web: www.aqu.cat · Twitter: [@aqucatalunya](https://twitter.com/aqucatalunya)